

Olje og energidepartementet
v/ Energi og vassdragsavdelingen

Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

OLJE OG ENERGIDEPARTEMENTET	
04	1944 - 128
DATE	26 FEB. 2005
AN	521
EXSP.	

Sandnes, 24.02.2005

SANDNES KOMMUNE

rådmannen

Deres ref.:
Saksbehandler: S.Haugen

Vår ref : 200406033-6
Arkivkode : E: S00 &00

NOU 2004: 26 Hjemfall - høringsuttalelse fra Sandnes kommune

Sandnes kommune er en av eierkommunene i Lyse Energi AS. Formannskapet i Sandnes kommune behandlet NOU 2004:26 om Hjemfall den 15.2.05 og vedtok å avgi følgende høringsuttalelse :

VURDERING – HØRINGSSVAR

Lyse Energi AS er et heleid kommunalt selskap med 16 kommuner i Sør-Rogaland som aksjonærer. Med en samlet midlere årsproduksjon på omlag 5,6 TWh utgjør det nesten 5% av landets samlede årsproduksjon (118 TWh). Ved etableringen av selskapet 1.1.1999 overførte eierkommunene sine verdier og det ble etablert et ansvarlig lån på kr 3,0 mrd. Regionen står overfor betydelige utviklings- og utbyggingsoppgaver fremover. Dette stiller krav ikke bare om samarbeid i løsninger hva gjelder samordnet areal og transport, men like mye reiser det krav om dyktighet mht. redusert og riktig energibruk som bidrar til en fremtidsrettet bærekraftig utvikling av regionen. Lyse spiller her en sentral rolle i utbyggingen av slike robuste energi- og kommunikasjonsløsninger. Eierkommunene har derfor fokusert på å utvikle selskapet slik at det bidrar til utviklingen av regionen samlet og næringsutviklingen spesielt. Kommunene i Rogaland eier en stor andel av kraftressursene i fylket. Flertallsforslagene innebærer derfor at det offentlige eierskapet skyves fra kommunesektoren til staten og ikke en omfordeling slik det fremstilles i utredningen.

På dette grunnlaget er eierkommunene i Lyse Energi AS sterkt kritiske til forslagene som fremmes av flertallsinnstillingene i utredningen. Eierkommunene vil spesielt fremholde følgende synspunkter :

Forholdet til EØS-regelverket

Forvaltningen av vannkraftressursene er en samfunnsmessig betydningsfull oppgave, hvor Norge de siste vel 100 årene har hatt et lovregime som sikrer nasjonal styring og kontroll, gjennom avklarte og forutsigbare rammevilkår for at kommunesektoren utøver det aktive eierskap og lokalt og regionalt. Det er derfor uheldig at utvalget ikke er gitt anledning til å arbeide mer grundig igjennom alle prinsipielle sider av sakskomplekset.

For eierkommunene er det derfor uakseptabelt at et nytt regelverk utformes uten at de rettslige forhold knyttet til EØS-avtalen er klarlagt.

Adresse: Rådhuset, Jærveien 33, Sandnes. Telefon 51 97 50 00. Telefaks 51 97
Postadresse: Postboks 583, 4305 Sandnes

Alternativer til hjemfallsinstituttet som nasjonalt styringsgrep

Eierkommunene er enige i at forvaltningen av vannkraftressursene og behovet for nasjonal styring og kontroll må ligge fast. Det er imidlertid beklagelig at utvalget har vært avskåret fra å vurdere og legge frem reelle modeller for alternativer til hjemfallsinstituttet. Dagens regelverk er komplisert både for myndighetsutøver, konsesjonærer og offentlige eiere. Samtidig er en kjent med at for utvinning av olje og gass på norsk kontinentalsokkel er det utviklet et rettslig rammeverk med konsesjoner, vilkår og skatteleggingssystem som nettopp sikrer nasjonal styring og kontroll med utnyttelsen av naturressurser. Alternativer til hjemfall må utredes, slik at nytt regelverk blir et effektivt rammeverk for kommunenes utøvelse av en aktiv og fremtidsrettet eierstyring i kraftselskapene til beste både for selskapet og fellesskapet.

Eierkommunene mener derfor at alternativer til hjemfallsinstituttet må utredes, før saken om lovendringer fremmes for endelig behandling i Stortinget.

Kompensasjon ved fortsatt hjemfall

En langsiktig målsetning om statlig eierskap av en naturressurs som vannkraft kan en isolert sett ha en viss forståelse for. En slik overtakelse krever dog en legitimitet og det er derfor en forutsetning at erstatningsspørsmålet er inngående drøftet og avklart. Utvalget er i sitt mandat avskåret fra dette. Et ensidig vedtak om statlig overtakelse av rettighetene om 75 år betyr i realiteten en konfiskering av kommunal og fylkeskommunal eiendom uten erstatning for økonomisk tap. Det blir fremholdt at kompensasjon til kommunene ved hjemfall medføre at verdiene som legges til kommune er for store til å forvaltes lokalt og videre at det kan medføre store ulikheter mellom kommunene. Eierkommunene i Lyse mener at forvaltningen av felles store samfunnsmessige verdier bør skje lokalt/regionalt. Gjennom videre utvikling av inntektssystemet for kommunesektoren, kommuneloven, herunder forskrifter om budsjett og regnskap og oppgavefordelingen mellom staten og kommunene ligger det samlet sett allerede et robust grunnlag for håndteringen av statens kompensasjon til kommunene ved hjemfall til fellesskapets beste.

Eierkommunene i Lyse mener at Grunnloven §105 kommer til anvendelse ved hjemfall av Lyse. Dette synet ble senest fremholdt i høringsuttalelsen av mars 2003. Dersom staten ensidig vedtar hjemfall uten full erstatning vil Lyses eiere vurdere å fremme erstatningskrav.

Hjemfall av offentlig eierskap svekker verdiskapningen regionalt

Flertallsforslaget innebærer at staten og konsesjonæren beslutter i fellesskap hvorledes videre drift av anlegget skal organiseres etter hjemfall. Det åpnes videre opp for at alle gis adgang til utleie. Eierkommunene er spørrende til de reelle virkningene av et slikt felles eierskap og en utleieordning. Muligheter for omstilling og fornying i selskapene begrenses, og det kan bli en uønsket monopolsituasjon av leietakere. Konkurransvilkår som vil gjøres gjeldende ved utleie er i liten grad redegjort i utredningen.

Eierkommunene mener at en fremtidig eiermodell der staten og konsesjonær skal ha en form for felles styring er lite hensiktsmessig. Kommunene utgjør ett av tre forvaltningsnivå med selvstendig ansvar og myndighet innenfor det til en hver tid gitte lovverk. Den foreslåtte videreføring av hjemfallsinstituttet medfører at viktige samfunnsoppgaver som forvaltes lokalt og regionalt, i realiteten blir tillagt staten. Kommunene blir avskåret fra å utøve viktige oppgaver slik som styring og forvaltning av vannkraftressursene på vegne av

fellesskapet. Allerede på kort sikt kan dette også innebære økonomisk konsekvenser for kommunene. Samfunnsoppgaver som i dag f.eks. Lyse Energi AS deltar i er med på å bidra til bærekraftig utvikling og gir samtidig viktige renteinntekter og utbytte til eierkommunene. Vesentlige endringer av selskapets rammevilkår vil således kunne bety at disse virkningene reduseres.

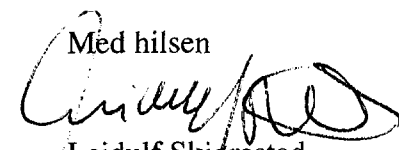
Eierkommunene mener at den foreslåtte videreføringen av hjemfallsinstituttet svekker kommunenes muligheter til utøvelse av eierrollen i kraftsektoren og derigjennom kommunens tildelte oppgaver som lokal og regional samfunnsaktør og forvalter til beste for fellesskapet.

VEDTAK:

1. Formannskapet i Sandnes kommune stiller seg ikke bak det som oppfattes som flertallsforslaget i utredningen om hjemfall.
2. Formannskapet slutter seg til felles høringsuttalelse fra eierkommune i Lyse og vil særlig bemerke:
 - a) Det er ikke akseptabelt at et nytt regelverk utformes uten at de rettslige forhold knyttet til EØS-avtalen er klarlagt.
 - b) Før nytt regelverk behandles av Stortinget må reelle alternativer til videreføring av hjemfall være utredet og fremsatt.
3. Under forutsetning av at hjemfallsinstituttet blir videreført og da også omfatter de kommunalt eide kraftverkene, har kommunene rett til full kompensasjon. Kompensasjonsordningen må hjemles i nytt lovverk.
4. Formannskapet ber om at vedtaket og avsnitt 3 i denne saken oversendes OED som høringsuttalelse fra Sandnes kommune.

Formannskapet har fattet endelig vedtak i saken.

Med hilsen

Leidulf Skjørestad
kommunaldirektør

Sidsel Haugen
Seniorrådgiver

Kopi : Lyse Energi AS